

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Aldus betaamt ons !

Maar Jezus antwoordende, zeide tot hem: „Laat nu af, want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen”. Toen liet hij van Hem af.

Matth. 3:15.

In de woestijn van Juda, vlak bij de Jordaan, trad Johannes op. Als een koninklijke heraut was hij van God gezonden om heen te gaan voor het aangezicht van de Messias. Als boetgezant trad hij op in de kracht en mogendheid des Heeren. Vlijmscherp waren zijn woorden. In vlammende bewoordingen klonk zijn oordeelsboodschap. Maar zijn taak was hiermede ten einde. Naast het doorgeven van de boodschap Gods werd hij ook geroepen om te dopen. De doop der bekering tot vergeving der zonden. Zijn arbeid bleef niet ongezegd. Velen kwamen tot boete en berouw. Belijdende hun zonden. Door Johannes werden alle boetvaardigen gedoopt. Toen Johannes doopte kwam Jezus tot hem. Hij kwam tot hem om Zich door hem te laten dopen. Johannes is echter niet bereid om aan Jezus' verzoek te voldoen. Hij weigerde Hem de doop. „Niet ik moet U dopen, maar Gij moet mij dopen”. Johannes kent zichzelf als zondaar. In het licht van Christus' gerechtigheid zag hij zijn eigen ongerechtigheid. Noodzakelijk was voor hem de vergeving der zonden. De begeerte daartoe was goed, echter nu moest hij overgaan tot het dopen van Jezus.

Vandaar dat Jezus tot hem sprak: „Laat nu - dat is heden - af”. Wat Ik heden u verzoek moet geschieden. „Want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen”. Wat Ik heden aan u vraag, Johannes, is de eis Gods. Het is Gods wil. Ik moet door u gedoopt worden.

Het was nodig om alle gerechtigheid te vervullen. Gedoopt werden door Johannes allen die zich kenden als zondaar voor God. Nu stond heden voor Johannes de zondaar. Hij was de zondaar in Gods ogen. God had Hem tot zonde gemaakt. Naar het heilig recht van God moet Hij afdalen in de Jordaan. In het water van de Jordaan ondergaan. De wet van God eist dit. Die wet eist Zijn dood. Zijn voldoening aan de wet. Jezus is hiertoe bereid. Openbaar komt zijn plaatsbekledend, Zijn schuldovernemend en schuldverzoenend werk. Hier bij en in de Jordaan wordt waar: „Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood moet sterven”. Welk een liefde. Aanbiddenswaardige liefde. Johannes gehoorzaamt. Hij buigt voor de eis, de wil des Heeren. En Jezus daalt af in de Jordaan. Hij gaat in het watergraf van het Goddelijk gericht. De zonde, bedreven tegen God, vraagt om het Goddelijk doodvonnis. De wet eist dat allen, die gezondigd hebben, zullen sterven. Sterven de eeuwige dood. Dit wordt verstaan door allen die kennis van de wet ontvangen. Men leert ook buigen voor de eis der wet. Men wordt het eens met de eis en het vonnis der wet. Uit het hart rijst een vraag. Het is een Zielevraag. „Is er enig middel waardoor ik deze welverdiende straf kan ontgaan en wederom tot genade kan komen?” God wil echter dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Er moet voor de zonde worden betaald. Er moet volkomenlijk betaald worden. Nu kan dit ook geschieden

door een ander. Verstaan wordt dat zelfvol-doening uitgesloten is. maar nu is er een Borg. Nu is er de Borg. De Borg, die voortgekomen is uit het welbehagen Gods. Die Borg is Gods eigen Zoon. Die Borg werd geboren in de kribbe van Bethlehem. Die Borg daalt nu af in de Jordaan. Hij gaat het watergraf van het Goddelijk gericht in. Beladen met zonde en schuld daalt Hij in de Jordaan af in het watergraf. En de wateren sluiten zich boven Hem. Al Gods golven, al Zijn baren gaan over Hem heen.

Naar het recht Gods gaat Hij geheel onder. Maar naar datzelfde recht Gods klimt Hij er weer uit op. Hij komt als de Levende tevoorschijn uit het water. Hij komt uit de diepte op als de Verzoener. Alle gerechtigheid is door Hem aangebracht. Aan Zijn werk behoeft niets meer toegevoegd te worden. Het is een volkomen werk. Zijn Borgwerk is Gode welbehagelijk.

Dit wordt verstaan en ervaren door allen, die hun eigen doodvonnis gaan ondertekenen. Door allen die in zichzelf geen leven meer ontdekken. Die geen enkele grond meer in zichzelf over hebben. Die belijden moeten een verloren zondaar te zijn. Nu is leven voor hen, Leven, wat de ondergaande Borg verdiend heeft. Leven met God. Het leven der bekering. De afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe. Kennend een hartelijk leedwezen, dat men God door eigen zonden vertoornd heeft en die hoe langer hoe meer haten en vlieden, maar ook de hartelijke vreugde in God door Christus en de lust en de liefde om naar de wil van God in alle goede werken te leven. Dit leven openbaart zich in dode zondaren. Die vrucht heeft Jezus verdiend door Zijn doop. Onze doop verklaart ons dat dit leven noodzakelijk is, maar ook mogelijk is. Dat leven schenke de Heere u. Dat leven worde begeerd. Het is mogelijk, want Jezus is gedoopt. Wie opgestaan is tot dit nieuwe leven, leve dagelijks uit en door Hem. Men overdenke Zijn daad. Zijn heilsdaad. Hij moest ingaan naar Gods heilig recht in de Jordaan en Hij wilde ook ingaan, opdat men zou leven, leven door Hem alleen.

Ds. M.C. Tanis

Van de redactie

1. Ontmoetingsdag. Een kleine herinnering aan de ontmoetingsdag, die D.V. zaterdag 12 april a.s. te Sliedrecht zal worden gehouden. De bedoeling is dat in de morgensamenkomst zullen spreken de predikanten Blom, Vlietstra en De Romph en in de middag-samenkomst de predikanten Van der Meij, Van der Ent en Tanis.

2. Acceptgirokaarten. Bij het vorige nummer was de kaart ingesloten. Ik hoop dat daarbij geen vergissingen zijn gemaakt. En dat onze lezers, voorzover zij niet op een andere wijze betalen of al betaald hebben, er gebruik van maken om spoedig hun abonnementsgeld over te maken. Eventueel met een gift. U verblijdt er onze administrateur mee !

3. Banden. Indertijd was er gelegenheid om de nummers van de eerste vijf en van de tweede vijf jaargangen van ons blad te laten inbinden. Sommigen hebben daar gebruik van gemaakt. We willen nu gelegenheid geven om de jaargangen 11 tot en met 14 te laten binden. Met 4 jaargangen krijgen we nu ongeveer dezelfde dikte als vroeger met 5

Van de Administratie

Met dank aan hen die mij de gevraagde juiste adressen toezonden, verzoeken wij bij deze, wie kan mij nu helpen aan het juiste adres van P. Warnaar, Achterstraat 45, Asperen, 4147 AA ? Volgens P.T.T. vertrokken. De betalingen voor de 15e jaargang beginnen binnen te komen, en met dank mogen wij vermelden, dat aan giften en overbetalingen werd ontvangen f 763,50, terwijl wij weer 4 nieuwe abonnees konden noteren. Voor dat alles zijn wij dankbaar, en we zien de eerstvolgende weken belangstellend uit naar de betalingen voor de 15e jaargang.
Adm. Bewaar het Pand: Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn. Giro 70.43.50

v.d.L.

jaargangen, omdat het blad de laatste jaren om het andere nummer met 6 pagina's verschijnt. Wat de kosten zullen zijn is nog niet bekend. Maar als men zijn nummers bewaart en wil laten inbinden, laat men die dan aan mijn adres zenden. Dan wil ik voor de afwerking van de zaak zorgen. Het kan wel even duren voor het werk klaar is. Maar men wachte toch niet om de bladen in goede volgorde spoedig te zenden.

4. School voor Dundas en Hamilton. Van A.R.H. ontving ik f 30,- voor de school. Verder ontving ik bij een bezoek buiten eigen gemeente een gift van f 25,- met vrije bestemming. Eerst dacht ik aan ons eigen blad, maar tenslotte bestemde ik het bedrag voor de school, omdat het mij bekend is, dat daar alles op alles gezet wordt om een sluitende exploitatie te krijgen. De medewerking van velen in ons land wordt zeer gewaardeerd. Mij trof de gift een poosje geleden ten behoeve van het vervoer van de kinderen, die zo kostbaar is. Deze dagen ontving ik weer een paar nieuwsbrieven over de school. Er is stof tot ootmoedige dankbaarheid. Het werk mag ongehinderd voortgang vinden en de vorderingen van de leerlingen zijn goed. Hartelijk dank voor de giften.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS Les 30

Hoofdstuk II. Van de dood van Christus en de verlossing der mensen door Deze.

Arikel 2 - 4.

Art. 2: „Maar alzo wijzelf niet kunnen genoegdoen en ons van de toorn Gods bevrijden, zo heeft God uit oneindige barmhartigheid Zijn eniggeboren Zoon ons tot een Borg gegeven, Die, opdat Hij voor ons zoude genoegdoen, voor ons of in onze plaats, zonde en vervloeking aan het kruis is geworden.”

Hebben we in onze vorige les besproken de noodzakelijkheid van de genoegdoening aan de Goddelijke gerechtigheid tot betaling van de tijdelijke en eeuwige straffen wegens de gemaakte zonde-schuld door de mens, thans is aan de orde te overdenken door wie alleen deze genoegdoening kon geschieden en wel zo, dat de daarin geopenbaarde barmhartigheid niet ten koste zou gaan van de handhaving der Goddelijke rechtvaardigheid !

En nu brengt ARTIKEL TWEE ter sprake, dat de volkomen genoegdoening aan de eis der rechtvaardigheid Gods niet kon aangebracht worden door de mens zelf, doch alleen door de van God gegeven Borg, de Eniggeboren Zoon des Vaders, de Heere Jezus Christus.

De inhoud van dit tweede artikel, als ook van het derde en vierde der D.L. komt duidelijk overeen met de inhoud van de Zondagen 5 en 6.

In Zondag 5 komt ter sprake, dat de ontdekte zondaar niet kan betalen door zichzelf, noch door een ander schepsel, dat alleen schepsel is en waarom niet, maar alleen door zulk een Middelaar, Die waarachtig mens moet zijn en tevens óók waarachtig God.

Zondag zes verklaart dan nader, **waarom** Hij dit moet zijn en **wie** die Middelaar is. Deze inhoud vinden wij terug in de artikelen 3 en 4 van hoofdstuk II der D.L.

Allereerst dan iets over artikel 2 van de D.L. hetwelk aangeeft, dat de mens niet door zichzelf kan genoegdoen tot bevrijding van de toorn Gods.

Dit niet-kunnen-betalen heft de verantwoordelijkheid tot genoegdoening aan de strafeisende gerechtigheid Gods niet op. Dat belijdt de dichter van psalm 119 duidelijk in het 69ste vers (ber.):

*„Gij eist van ons, dat w' op Uw waarheid letten;
Dat wij altoos op hogen prijs Uw leer
En 't heilig recht van Uw getuig'nis zetten.”*

Velen menen dit toch zelf wel te kunnen, d.w.z. zelf te kunnen betalen. De eeuwen door is dat te vinden.

Bij de heiden-volken door het brengen van hun offers om hun goden te bevredigen; bij Rome door haar leer over de verdienstelijkheid van de goede werken; bij de remonstrant en de humanist door het doen van deugd en plicht als door eigen vermogen.

En zulke beschouwingen behoeven we echt niet alleen meer te zoeken **buiten** de dusgenaamde „gereformeerde gezindte”, maar ontstellend veel zelfs **binnen** dezelve. Want hoevelen willen niet meer weten van ontdekking aan zonde en schuld en aan straf der zonde. Waarom niet? Wel, zo beweren zij, Christus heeft immers voor ons betaald en ons verlost! Dat geloven we. Ja maar, zo zal men hun kunnen vragen, hebt u dan het **echte**, d.i. het zalmakende geloof? Want er is toch ook een alleen-verstandelijk-weten en een „tijd-geloof” en een „wonder-geloof”? En dan kijkt men al heel verbaasd op en zegt: foei, wie houdt zulk een ouderwets standpunt er nog op na?

Hier blijkt duidelijk, dat men aan deze onderscheiding van geloven **niet** meer aan wil. Er is toch één geloof! Zeer zeker. Maar als er dan toch mee bedoeld wordt het **ZALIGMAKEND** geloof.

Geeft de Bijbel niet duidelijk aan, dat er ook is een alleen-verstandelijk toestemmen van de waarheid der Schrift? Zie Paulus niet tot Agrippa betreffende de kennis van de profetische geschriften: ik weet, dat gij ze gelooft?

Schrijft Jacobus niet: „Gij gelooft, dat God een enig God is; gij doet wel: de duivelen geloven het ook en zij sidderen.” (Jac. 2:19)

Geeft de gelijkenis van de zaaier niet op klare wijze aan, dat er ook is een geloven voor een zekere tijd en wel in het zaad, dat onder de doornen valt of op steenachtige plaatsen, zodat het verdort?

Is de terugkeer van Orpa tot haar land en goden en het liefkrijgen van de tegenwoordige wereld van Demas niet een aangrijpend bewijs van zulk een tijd-geloof?

En vinden we niet een openbaring van „wonder-geloof” bij de Egyptische tovenaars, op heidense manier dan bedoeld?

Waren alle genezingen van de Heere Jezus óók zalmakend? Denk aan de genezing van de 10 melaatsen. Was het niet die éne Samaritaan, die terugkeerde tot Jezus om Hem ootmoedig te danken? En vroeg Christus toen niet bewogen: „En waar zijn de negen?”

„Maar kunnen wij door onszelf betalen?” - zo vraagt onze Heidelberger. En dan is het antwoord: „In generlei wijze, maar wij maken ook de schuld nog dagelijks groter”. Wat ligt in deze vraag opgesloten?

Wel, dat niet alleen de heidenen zelf door hun offers willen voldoen aan hun goden; en dat niet alleen Rome dit meent te kunnen doen

en de remonstrant en vele zogenaamde rechtzinnige belijders, maar dat dit ook zit in ons **aller** bloed. Ach, ook de ontdekte zondaar probeert het. Zie 't bij de „bloedvloeiende vrouw”. Heeft zij niet eerst genezing gezocht van haar ongeselijke kwaal bij vele medicijnmeesters? Al het hare eraan ten koste gelegd, maar nergens baat vond, ja, dat haar kwaal de meest ernstige vormen had aangenomen? En toen, horende van Jezus, mocht zij vluchten tot Hem en mocht zij zich genezen weten van haar kwaal door aanraking van Zijn kleed. Ja meer! Toen mocht zij ook uit Zijn mond het vrijmakende woord vernemen tot reiniging van haar Levitische onreinheid!

Welnu, is het dan niet een rijke weldaad voor het bekommerde hart, dát heilgeheim te leren? Dan zal het afgebracht worden van al het pogen om zelf te betalen of ook door middel van andere schepselen. Ja, dan zal het inzien, dat per slot van de rekening dit nog hoogmoed is.

Want waarin komt dit uit? Is het niet in deze gedachte: ja, ik zou zeker geloven, dat ik geen vreemdeling van genade ben, wanneer ik eerst maar meer liefde had en heiligmaking mocht beoefenen. Ja, zo zou men zijn zaken bij God rond willen krijgen.

Zie, daarom is het zulk een weldaad, wanneer Gods Geest dit doet inzien en dat tot schuld gaat maken in het hart, om dan het heilgeheim te mogen verstaan, dat niet alleen het zelf-betalen van de schuld en straf **onmogelijk** is, maar dat het ook niet **behoeft**, omdat er Eén is, Die alleen betalen kon, maar ook volkomen betaald heeft! Het is Jezus Christus, de Zoon van God, de door God-Zelf gegeven Borg voor Zijn volk, van eeuwigheid en in de tijd! Die aan het kruis heeft uitgeroepen: **HET IS VOLBRACHT!** Die door Zijn dood als de enige en algenoegzame offerande voldaan heeft, doordien Hij..... „Voor ons of in onze plaats zonde en vervloeking aan het kruis is geworden” - zo lezen we in dit tweede artikel „Voor ons of in onze plaats”.

We dienen hierbij ook weer recht te onderscheiden. Hier spreekt en belijdt Gods kerk. Naar artikel 27 van de Nederl. Geloofsbelijdenis is dit de levende kerk, „De vergadering der ware christ-gelovigen.”

Het „voor ons” is dus niet bedoeld als voor alle mensen, voor alle kerkleden zonder meer, want er zijn in de kerk levende lidmaten en dode, zoals de gelijkenis van de Wijnstok en de ranken aangeeft.

Dat geldt ook van de vraag of Christus gestorven is en alles volbracht heeft..... voor alle mensen, zoals dikwijls wordt gemeend en voorgesteld. In dit verband wijst artikel 3 van hoofdstuk II onzer D.L. op de **GENOEGZAAMHEID** van Christus' dood en offerande. We lezen hier:

„Deze dood des Zoons van God is de enige en volmaakte offerande en genoegdoening voor de zonden; van oneindige kracht en waardigheid, overvloediglijk genoegzaam tot voldoening van de zonde der ganse wereld.” Het betreft hier dus **ALGENOEGZAAMHEID** van Christus' dood. Deze is niet gelijk te stellen met de **GENOEGDOENING** van Christus' offerande.

Waarin dit verschil bestaat, hopen we in een volgend artikel D.V. aan te geven.

Nu komt het er voor ieder maar opaan, te onderzoeken, zichzelf af te vragen, of men door genade een „levend” lidmaat is geworden of dat men nog een „dode” rank is, die wel in een uiterlijke relatie aan de Wijnstok Christus verbonden is, maar niet kent de **levende** relatie, door de Heilige Geest gelegd in de wedergeboorte.

Dr.

v.L.

POLIO

Afwachten of afweren? 2

Hier laten we volgen de samenvatting, die de hoogleraren Douma en Velema zelf in hun werk over Polio geven.

„1. Een verslag van de werking en toepassing van het Salk- en Sabon-vaccin tegen polio leidde ons tot de conclusie dat genoemde vaccins medisch geheel verantwoord zijn gebleken. In het poliovaccin hebben we een probaat afweermiddel ontvangen tegen een ernstige ziekte die ook in Nederland veel slachtoffers heeft geëist. Sinds 1965 is bij volledig met het Salk-vaccin ingeënte personen geen polio meer voorgekomen.

Bezwaren tegen polio vaccinatie komen niet alleen uit bepaalde gereformeerde groeperingen, maar leven in breder kring. Er is echter een duidelijke verklaring voor het feit dat de poliogeallen in 1978 zich uitsluitend voordeden onder niet-gevaccineerden uit het gereformeerde volksdeel. Zij misten de beschermende muur die de gevaccineerden elders ten bate van ook de niet-gevaccineerden optrokken.

2. De bezwaren tegen polio vaccinatie zijn niet goed te begrijpen zonder de bezwaren die destijds tegen de **pokken** vaccinatie werden geuit. De huiver voor vaccinatie in de vorige en nog in deze eeuw zit bij velen wel zo diep dat ze - ook medisch - wantrouwend aankijken tegen wat voor vaccinatie dan ook. Zo is alleen te verklaren dat tot in zeer recente publikaties het woord „ziek makend” opduikt wanneer het over - de in het geheel niet ziekmakende - polio vaccinatie gaat. De bakermat van het huidige verzet tegen de vaccinatie moet in het begin van de 19e eeuw gezocht worden, toen voormannen van het Réveil (met name Willem Bilderdijk en de arts Abraham Capadose) de koepokken - vaccinatie op religieuze en medische gronden afwezen. In de vaccinatie werd een product van de revolutie en van de antichristelijke wetenschapsverheerlijking gezien.

Eenstemmig was de afwijzing van vaccinatie echter niet. Isaaac da Costa veranderde van een tegenstander in een voorstander. Opmerkelijk is een brochure van Helenius de Cock uit 1871, waarin hij duidelijk laat uitkomen dat het verzet van gereformeerden tegen vaccinatie een uitsluitend **Nederlandse** aangelegenheid was. Eenstemmigheid was er wel in het afwijzen van alle **dwang** tot vaccinatie.

3. De principiële bezwaren tegen polio vaccinatie onder het gereformeerde volksdeel liggen geheel in de lijn van wat ook tegen de pokken vaccinatie reeds werd aangevoerd. Centraal staat de tekst Mattheus 9:12: „Die gezond zijn, hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.” In vertrouwen op Gods voorzienigheid moeten wij het virus dat **Hij** wil zenden, niet afweren.

Daarmee zeggen de vaccinatiebestrijders niet dat alle middelen veroordeeld zijn. Het medicijn in ziekte is wel geoorloofd, maar niet het voorbehoedmiddel tegen ziekte.

Een aantal onderscheidingen moet hier meer klaarheid brengen. Zo zouden we ons tegen Gods **oordelen** niet mogen wapenen (met vaccinatie, bliksem afleider en verzekeringen), maar wel tegen Gods **slagen**, die ons door zijn oordelen worden toegebracht. **Gewone**, natuurlijke middelen zouden wel geoorloofd zijn (b.v. hygiënische maatregelen tegen polio), **ongewone** niet.

Vaccinatie wordt afgewezen als een middel dat alleen een verwereldlijkt christendom kan behagen, steunend op de mens en zijn wetenschap, maar niet op God. Het hele geloof van dit soort christendom wordt één stuk zelf-hulp genoemd.

Tegenover de kritiek die de bestrijders van vaccinatie ondervinden, wijzen zij verder op het huichelachtig karakter ervan: Waarom zoveel verontwaardiging over een paar poliogeallen, terwijl er in ons land duizenden andere slachtoffers (door verkeerde leefwijze, in het verkeer, via abortus etc.) vallen, terwijl daarover géén drukte wordt gemaakt?

De christen, aldus de tegenstanders van vaccinatie, moet in deze wereld verdrukking lijden. Hij behoort tot de 'dwazen die het met hun God wagen'. Tegenover het positieve christendom, dat zichzelf wil redden, staat het negatieve christendom dat zegt dat de mens niets en God alles is. Slechts binnen dit laatste genoemde christendom zou de ware afhankelijkheid en overgave aan Gods wil en voorzienig beleid gevonden worden.

Naast de scherpe afwijzing van polio vaccinatie worden ook gematigder geluiden gehoord. Het kwaad, zegt men dan, schuilt niet in het middel, maar in het verkeerd gebruik ervan. Romeinen 14:5 geeft in deze kringen de gedragslijn aan: „Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.” Het komt op de individuele verantwoordelijkheid van de kerkleden aan.

4. Bij het wegen van de Bijbelse argumenten moeten wij constateren dat de telkens weer genoemde tekst Mattheus 9:12 ten onrechte in de discussies over vaccinatie wordt betrokken. Voor iedereen is duidelijk dat je niet naar de dokter gaat zonder een bepaalde reden. Of er situaties zijn waarin je, hoewel

gezond, tóch om een bepaalde reden met de arts overleg pleegt en zelfs zijn hulp inroept, valt buiten de uitspraak van de tekst die algemeen bedoeld is. Wie deze tekst toch - ten onrechte - gebruikt als argument tegen vaccinatie, moet konsekwent zijn. Hij zou van medische hulp alleen gebruik mogen maken in geval van duidelijke symptomen van een of andere ziekte. Het benutten van heel de preventieve medische zorg (zoals b.v. kleuterzorg) zou daarmee veroordeeld zijn. Er zijn ook nog tal van andere teksten die in de discussie gebruikt worden. Steeds weer blijkt dat deze teksten pas gaan fungeren nadat reeds het oordeel is geveld: vaccinatie is in strijd met het geloof in de voorzienigheid van God.

De Heilige Schrift geeft echter zelf voor-schriften om ziekten af te weren. In Leviticus 13 en 14 worden bepalingen gegeven om melaatsheid te voorkomen. Deze ziekte gold als een oordeel van God. Niettemin moest Israël voorzorgsmaatregelen nemen tegen verbreiding ervan. Spreuken 22:3 prijst ieder die het onheil ziet komen en er zich voor-bergt Voorzorgsmaatregelen zijn derhalve niet slechts geoorloofd, maar zelfs geboden.

Onderscheidingen als geoorloofde- ongeoorloofde, gewone (natuurlijke)-ongewone middelen, of ook tussen slagen en oordelen worden willekeurig gehanteerd en vinden geen steun in de Schrift."

Tot zover Douma en Velema. Er volgen nog samenvattingen van twee hoofdstukken, die we in een volgend nummer willen over-nemen.

B.

IN 1979 WEER NAAR CANADA

9

Het werd zondagmorgen. Het was in de natuur een rustige dag. We gingen met z'n allen in Lethbridge naar de kerk. Daar staat Ds. Heerschap, maar deze was ziek. Dus werd er een preek gelezen, in het engels over 1 Samuel 30:6b: Doch David sterkte zich in de Heere zijn God. Gelukkig de mens, die weet wat dat is zich in de Heere te sterken. We hadden al gehoord, dat er een ouderling was, die Ouwerkerk heette, een broer van de overleden voorganger br. C.G. Ouwerkerk in Nieuwpoort. We zagen hem zitten. Na de dienst maakten we kennis met hem. Hij was in 1951 geëmigreerd. Hij betreunde de kerkelijke scheiding, anders had ik daar 's avonds kunnen preken. Nu moest hij een preek lezen. Hij vroeg nog bij hem te komen. We gingen naar huis. Bill en de zijnen volgden. We dronken koffie en aten gezamen-lijk, met 19 man aan tafel. Er waren ook nog een paar logeetjes uit Holland. Er was heel goed gezorgd voor ons allen, ook toen we 's avonds weer gezamenlijk aten.

In de loop van de namiddag gingen we tijdig naar Lethbridge om vóór de dienst bij ouderling Ouwerkerk aan te gaan. Even later zaten we onder zijn gehoor, toen hij op duidelijke wijze een preek las over het sterven van Stefanus. Dat was in het hollands. Ook nu was de kerk zo goed als geheel bezet. Na de dienst spraken we nog de fam. Van Besooijen en verschillende anderen. We moesten nog de groeten van een zekere Overeem aan Ds. Kok overbrengen. 's Avonds waren we weer bij elkaar. De ouders van Mr. Grisnich kwamen ook. En dan was er nog een zuster uit de V.S., getrouwd met een zoon van Ds. Van Zweden en een ander zuster met haar man. Die waren over uit ons land. Zij hadden jaren in Canada gewoond, maar waren door omstan-digheden teruggekeerd. Intussen hadden ze nog twee kinderen in Canada gekregen, die de Canadese nationaliteit bezitten. Toen die groot geworden waren gingen ze weer naar hun geboorteland. Een hunner was nu in ondertrouw. Voor die gelegenheid waren ze overgekomen. Daar zien we weer een van de gevolgen van de emigratie, dat de kinderen vaak ver verwijderd van elkaar komen te wonen. Hier waren ook de oudere kinderen in Holland gebleven.

Het werd een goede avond. Er was stof genoeg om met elkaar van gedachten te wisselen en te luisteren naar wat anderen vertelden en zelf ook een en ander naar voren te brengen. Aan het einde van de dag hebben we samen de naam des Heeren gedankt en aller noden voor de Heere neergelegd.

De Heere woont en werkt ook in Canada. Dat konden we opmerken. Mrs. Grisnich vertel-

de nog van haar moeder, die veel van de Heere geleerd had en vier jaar geleden in de Heere ontslapen was. Die moeder had nog een plaats in haar hart. Toen een jaar of vier, vijf geleden hun huis gebouwd werd, leed Mrs. Grisnich aan ernstige migraine. Zij raakte de migraine kwijt en heeft die nooit teruggekregen. Het was voor de moeder een zaak des gebeds geworden en zij gevoelde dat de Heere haar verhoord had. Later vertelde ze dat aan haar dochter en zei haar, dat ze dat moest opmerken. Twee van haar zusters waren al ingegaan in de rust die er overblijft voor het volk van God. De Heere hoort het gebed en denkt aan Zijn verbond. Maandagmorgen keken we uit het raam van onze slaapkamer. Wat een prachtig gezicht, dat wijde land met koren bedekt en de mensen al aan het werk om de haver en gerst te maaien, te hakken en naar de silo te brengen. Alles wordt nog groen afgemaaid. We werden meegenomen naar het land en later naar de silo en de kralen om al de werkzaamheden van nabij gade te slaan, van het maaien van het gewas tot het brengen van het graan met haksel in de voederbakken. De 13-jarige Raymond reed al met de vrachtwagen af en aan om het haksel naar de bewaarplaats te brengen, als een geoefende chauffeur.

Het zag er alles even welvarend uit. Maar een paar dagen tevoren was Mr. Grisnich er aan herinnerd, dat haast in een moment al het gewas verloren kan gaan. We hadden vrijdag zelf in het gebergte een heel erg donkere lucht gezien, maar we waren niet in de bui geweest. Er was echter een verwoestende hagelstorm geweest, waardoor het gewas van een broer van Mr. Grisnich voor 80% verloren was gegaan. Bij hemzelf was er geen schade aangebracht. Dat gaf wel stof tot opmerkzaamheid. We blijven onder alle omstandigheden geheel afhankelijk van de zegen des Heeren. En het is een voorrecht, wanneer we daarbij mogen leven.

Bill was ondertussen met zijn motorhome gekomen om ons af te halen. We namen hartelijk afscheid van elkaar. We waren dankbaar, dat we daar hadden kunnen vertoeven, bij mensen bij wie je wel thuis moet gevoelen. Het was goed half 11 toen we vertrokken. Het ging over Lethbridge in de richting van Medicine Hat aan de Trans Canada Highway, die we weer zouden volgen. Om half 3 reden we de provincie Saskatchewan weer binnen. We stopten te Moose Jaw. Daar waren we om goed 7 uur. Bill zocht en vond een motel in een soort park buiten de plaats. Daar vernachtten we.

Voor ons doen gingen we de volgende morgen laat op stap. Het was plaatselijke tijd ongeveer kwart voor 9. In de loop van die dag zouden we ons horloge weer een uur vooruit moeten zetten. We kwamen in Regina. Daar is een opleidingsschool voor de bereden politie. Daaraan is een museum verbonden, waar we een indruk konden krijgen van de betekenis van de arbeid van de politie-mannen, nu en vooral in de vorige eeuw, toen er in verschillende streken nog geen sprake was van orde en gezag. In de school kon het onderwijs worden gevolgd. 's Middags was er de beëdiging van een aantal jonge mannen, die hun opleiding voltooid hadden. Dat trok veler belangstelling.

Daarna gingen we weer rijden. We waren nog 560 kr. van Winnipeg verwijderd. Dat was het einddoel voor die dag. Op de heenreis had Bill dat hele stuk weg van Winnipeg tot Regina in de nacht gereden. Nu konden we genieten van de schoonheid van de natuur. Er wordt wel eens een beetje schouderophalend over de prairies gesproken. Toen we de prairies nog niet hadden gezien was ons nog toegevoegd: jullie moeten maar zien er zo gauw mogelijk door te komen, er is niets aan. Zo krijg je dan een bepaalde gedachte. Maar als ook ons persoonlijk iets meege-vallen is, dan is het wel het gebied van de prairies.

Het is een heel groot gebied, dat enkele provincies omvat, althans ten dele. Het land is tamelijk vlak en er is weinig geboomte te vinden. Er zijn delen, die er minder gecultiveerd uitzien, maar over het algemeen treft de vruchtbaarheid van het land. Het was bedekt met koren en op vele plaatsen kun je de silo's zien waar het koren wordt verza-meld. Het koren was al gerijpt of begon te rijpen. Alles sprak van de zorgende hand des Heeren. Hij zorgt voor mens en dier en doet Zijn hulp niet vruchteloos vergen.

Uiteraard voelt de een zich beter thuis in de bossen en de ander meer op het wijde land, en een derde op de uitgestrekte zee. Persoonlijk verkieszen we de zee en het open land ver boven bossen, hoeveel bekoring daar ook van uitgaat.

We gingen om ruim 6 uur de provincie Manitoba binnen, reden langs Brandon en kwamen om kwart voor 11 in Winnipeg. Voor die dag was het doel van de tocht bereikt. Met veel moeite werd er nachtlogies gevonden. Op woensdag 8 augustus reden we om 7 uur 's morgens weg. We rustten bij het Falkon Lake. Daar bleven we een poos, enerzijds om te telefoneren en anderzijds omdat de startmotor langdurig weigerde. Het zou een dag met pech worden, maar daarover later. Bill had door de radio gehoord, dat er over Woodstock en omgeving een tornado was gegaan, die veel verwoestingen had aange-bracht. Die stad ligt dichtbij Norwich. Vandaar dat er in Norwich werd geïnfor-meerd. Zo kwamen we te weten, dat er veel schade was aan huizen, boerderijen, scholen, kerken enz. en, wat nog erger was, dat er een paar mensen in de wervelstorm waren omgekomen, onder wie een jonge vrouw, die met haar man en kinderen bij de Gerefor-meerde Gemeente van Norwich behoorde. In die plaats zelf was geen schade aangericht. Wij hadden van het noodweer niets gemerkt. Daarvoor waren we nog te ver weg.

We koersten in de richting van Thunderbay, waar we op de heenweg ook waren geweest. Het was nog 555 km verwijderd. We reden Ontario weer binnen. Bij een meer gebruikten we de maaltijd en konden we genieten van de rust, die er van de omgeving uitging. Toen we verder trokken zagen we al gauw een grote trailer, die van de weg afgereden was. We passerden Drydon. Ondertussen was het landschap heel anders geworden. We waren weer in het gebied van de bossen. We passeerden Drydon, een stad van 6500 inwoners.

Toen we ongeveer halverwege Thunderbay gekomen waren kwam er een langdurig oponthoud. Het was ongeveer half 4 toen we moesten stoppen. Er klapte iets in de motor, er kwam een rubberlucht de motorhome binnen. Bill stelde een onderzoek in en constateerde dat de ventilator-riem kapot was. Hij hield iemand op de weg aan en vroeg hem even bij een garage aan te gaan en te vragen om hulp. De man beloofde dat en wij bleven wachten.

B.

EUTHANASIE EN EUTHANASIASME

We willen wijzen op een belangrijke brochure van Prof. Dr. G.A. Lindenboom, onder deze titel uitgegeven door de Willem de Zwijgerstichting.

In een Woord vooraf zegt de schrijver: „Uiteraard ben ik er mij van bewust, dat de titel van deze brochure enige toelichting behoeft. Er wil mede aangeduid worden, dat zij handelt over euthanasie, een thans veelvuldig besproken onderwerp, en in het bijzonder ook over het streven die euthanasie maatschappelijk te doen aanvaarden en tegen wettelijke sancties te doen vrij-waren, dat wil zeggen: te legaliseren. Dit streven noem ik - met anderen - euthanasiasme". En dan verder: „In deze brochure is getracht voor degenen, die in het actuele vraagstuk belangstellen, ook vanuit levensbeschouwelijk standpunt een zekere oriën-tatie te bieden omtrent de onderschei-den, veelszins botsende, meningen, zoals die, niet het minst in rapporten, verslagen, en niet voor ieder onmiddellijk toegankelijke tijdschriftartikelen zijn neergelegd. De lite-ratuur is reeds nu zo uitgebreid, en het vraagstuk heeft zoveel facetten, en is zo ingewikkeld, dat zeker niet alle aspecten ervan binnen het mij gestelde bestek volledig tot hun recht konden worden gebracht. Moge dit geschrift ook zo ertoe bijdragen, dat meerderen zich bewust zullen worden van de ernst van het vraagstuk en van de wijde, moeilijk afzienbare strekking van het eu-thanasiasmisch streven".

„De secularisering" - aldus de schrijver in I. Inleiding - „en ontkerstening van de samenleving schrijdt nog steeds voort. Dit leidt ook inzake de euthanasie tot tegenge-stelde opvattingen en inzichten, maar de verhoudingen liggen niet zo overzichtelijk als men misschien wel zou verwachten. Het euthanasiasme - het streven naar aanvaar-ding en wettelijke toelaatbaarheid der eu-

thanasie - is van liberale oorsprong en snit. Maar het feit valt niet te ontkennen, dat tegenwoordig vele christenen, ook kerkelijke figuren, zich achter het streven der euthanasiebeweging stellen of daar zelfs actief in deelnemen, terwijl er daarentegen humanisten van de oude stempel zijn, die de actieve euthanasie verwerpen. De toenomen belangstelling voor het vraagstuk der euthanasie werd enkele jaren geleden (februari/maart 1972) duidelijk gedemonstreerd, toen zich voor een congres over dit thema, georganiseerd voor verpleegkundigen, niet minder dan 4000 personen inschreven, zodat de bijeenkomsten tweemaal moesten worden herhaald. Bovendien zijn de berichten van een min of meer geruisloze toeneming van de toepassing van actieve euthanasie moeilijk als verzinnsels van de hand te wijzen, terwijl voorts de publiciteitsmedia van tijd tot tijd er, soms sterk emotionele, pleidooien voor brengen. Zelfs zijn er verschijnselen (waarop we nog terugkomen), die onmiskenbaar tekenen aan de wand zijn. Dit alles zij genoeg om niet alleen de actualiteit van het vraagstuk aan te tonen, maar ook de noodzaak van een bezinning daarop vanuit bijbelse achtergrond en christelijk levensbesef".

Daarna volgende de hoofdstukken:
II. Het woord en de term euthanasie.
III. Enkele mijlpalen in de recente ontwikkeling van het euthanasiasme in Nederland.

IV. Algemene factoren, die tot de huidige situatie geleid hebben.
De schrijver noemt als factor de geweldige technische ontwikkeling van de geneeskunde, die ongetwijfeld methoden van tijdelijke levensverlenging heeft geschapen, die soms moeilijk aanvaardbaar zijn en die leiden tot situaties met nieuwe ethische problemen. Verder als misschien nog belangrijker factor de opkomst en het optreden van wat men dan de mondige mens noemt, die zich tevens autonoom gevoelt en geen van boven af of van buiten opgelegde normen wenst te aanvaarden, maar de richtlijnen van zijn handelen zelf bepaalt. Een derde factor is, dat de medische ethiek in beweging is gekomen en haar traditionele zekerheden heeft verloren.

V. Nadere beschouwingen.

Hierbij komen aan de orde vrijwillige en onvrijwillige euthanasie, actieve en passieve euthanasie, actieve euthanasie (direct en „indirect”) passieve euthanasie en recht van weigering van de patiënt.

VI. Levensbeschouwelijke aspecten.

Hier bespreekt de schrijver o.a. zelfmoord in de Bijbel, zelfmoord, zelf-doding en euthanasie, het standpunt van Nederlandse theologen (het oude standpunt o.a. verdedigd door de hoogleraren Dr. W.H. Velema en Dr. J. Douma, het nieuwe o.a. door de hoogleraren Roscam Abbing en Troost), de visie van Prof. Troost.

VII. Zielkundige aspecten.

Prof. Lindenboom schrijft, dat euthanasie zelden door de stervende zelf wordt gevraagd en handelt verder over de motieven bij de dokter en over de „behoefte” aan (actieve) euthanasie.

VIII. Juridische aspecten.

IX. De wils- of euthanasie-verklaring (het zogenaamde levenstestament).
Daarbij behoren enkele bijlagen bij de brochure.

X. Besluit. Verontrustend perspectief.

„Het is moeilijk te ontkennen, dat het streven der euthanasiasten naar sociale aanvaarding der euthanasie meer en meer ingang vindt. Weliswaar zegt het feit, dat er naar schatting tegen de twintigduizend levenstestamenten in omloop zijn, niet alles. Niet ieder formulier behoeft ingevuld te zijn, en het is te vroeg om veronderstellingen te uiten naar het percentage der nu ingevulde wilsverklaringen, dat later met actieve euthanasie „gehonoreerd” zal worden. Maar met mij hebben meerdere, in het vraagstuk belangstellende medici de stellige overtuiging dat de werkelijke toepassing van actieve euthanasie in de praktijk toeneemt”.

„Het wordt tijd, dat de principiële tegenstanders der euthanasie en al degenen, die de zo juist genoemde ontwikkelingen met hun gevaren onderkennen, hun stem luider verheffen en hun krachten bundelen. Op het Nederlands Artsen Verbond, dat zich verzet tegen het afglijden van de traditionele medische ethiek der Maatschappij van Geneeskunst, rust een zware verantwoor-

delijke taak. Maar dit geldt niet alleen voor de leden van dat Verbond, maar voor alle leden der samenleving, die de actieve euthanasie, het streven naar sociale aanvaarding en legalisatie, beslist afwijzen. Wordt 't niet tijd, dat er een vereniging tot stand komt tegen de (actieve) euthanasie?”

Aldus de schrijver in het laatste hoofdstuk. We hebben maar enkele grepen uit de inhoud van de brochure gedaan, echter voldoende om te laten uitkomen, dat we hier te maken hebben met een zeer lezenswaardige brochure over een ernstige zaak.

De brochure is te bestellen bij de Willem de Zwijgerstichting, postbus 642, Apeldoorn. De prijs is f 8,90. Vaste donateurs van de stichting ontvangen de twee jaarlijks uitkomende brochures voor een minimum bijdrage van f 10,- per jaar en er is een lijst van reeds verschenen brochures verkrijgbaar.

B.

Voor de Jeugd

Beste jongelui!

De brief van Paulus aan Filemon. 57.

„U groeten Epafra, mijn medegevangene in Christus Jezus, Markus, Aristarchus, Demas, Lucas, mijn medewerkers.”

Fil.: 23, 24.

Wij hebben gehoord, dat het ontvangen van „groeten” van grote betekenis kan zijn. Het is niet zo maar een zaak, en zeker niet in de bijbel, die dienen moet om een brief af te ronden. Wanneer groeten gelovig worden overgebracht, en ook gelovig worden ontvangen, dan wordt de gemeenschap der heiligen 6. door gediend. Zalig, als wij daar door het geloof ook iets van mogen verstaan.

Nu is het niet om het even van wie men de groeten krijgt. Wij kunnen bijvoorbeeld wel eens van iemand de groeten krijgen, die wij nauwelijks kennen. Hoe goed het dan ook bedoeld moge zijn, het zal ons meer gaan zeggen, als we de persoon, namens wie ons de groeten gedaan worden, nader kennen. Daarom is het van betekenis, dat de „groeters” ook met name worden genoemd. We willen ze aan u voor gaan stellen, in de hoop dat het daardoor ook voor u „bekenden” zullen worden.

De eerste die genoemd wordt is Epafra.

Deze Epafra was voor Filemon geen onbekende, aangenomen dat Filemon woonde te Colosse, gelijk we dit in het verleden hebben zoeken aan te tonen. Want in de brief aan de Colossenzen wordt Epafra genoemd als de waarschijnlijke stichter van de gemeente aldaar. Zie Col. 1:7,8: „gelijk gij ook geleerd hebt van Epafra, onze geliefde mededienstknecht, dewelke een getrouw dienaar is van Christus voor u, die ons ook verklaard heeft uwe liefde in de Geest.”

In Col. 4:12, 13 spreekt Paulus aldus over hem: „U groet Epafra, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, te allen tijde strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wil Gods. Want ik geef hem getuigenis dat hij groten ijver heeft over u en degenen, die in Hiëropolis zijn.”

Thans zit hij met Paulus, blijkens onze tekst, gevangen te Rome, als een medearbeider in het koninkrijk Gods.

Uit de voormelde gegevens blijkt dus dat Epafra van grote betekenis geweest is voor de gemeente te Colosse. Hij was daar voorgegaan in de bediening van het Woord. Hij had de gemeente geleerd die dingen die nodig waren om zalig te worden. Ja, hij was een man, die met degenen die aan zijn zorgen waren toebetrouwd, „worstelingen” kende aan de troon van Gods genade. Hij was een medestrijder en medelijder met en van Paulus. Hij had alles over voor het koninkrijk Gods. Niets was hem te veel. Dat was te Colosse bekend. Filemon wist dat. En wie zal zeggen hoeveel betekenis deze Epafra voor Filemon zelf gehad heeft? Het zaad van het Evangelie was door Epafra te Colosse uitgestrooid, er was ook voor Filemon gebeden. Het heeft in het leven van Filemon rijke vruchten gedragen, mede gezien het feit, dat er in het huis van Filemon gemeentelijke samenkomsten werden gehouden, zie vs. 2.

Er waren „banden gevallen” zoals dat wel eens gezegd wordt. Die banden waren door het vertrek van Epafra wel gerekt, maar niet

verbroken. Hij zat nu met Paulus in de gevangenis. Doch hij was ook een gevangene „in Christus Jezus.”

Hij zat „in Christus Jezus” goed bewaard. Van zulk een man nu de groeten te krijgen, dat heeft Filemon ongetwijfeld goed gedaan.

Ik hoop dat mijn jeugdige en ook oudere lezers dit begrijpen. Misschien hebben jullie ook wel iemand, die in het verleden voor jullie van betekenis geweest is. Een dienstknecht van God misschien, die God voor jullie heeft gebruikt. Mogelijk kan het ook een ander zijn. God kan tenslotte alles gebruiken om mensen aan Hem te verbinden. Doch datgene wat God gebruikt geeft binding. Men raakt daaraan verbonden. En als het dan een mens is, en men krijgt daar na langere of kortere tijd de groeten van, dan weet men, dat men wel elkander uit het oog verloren heeft, maar niet uit het hart. Het is dan hartversterkend. Je kunt er onder bepaalde omstandigheden gewoon van opknappen. Die „oude bekende” denkt nog aan je. De band wordt weer gevoeld.

De tweede die genoemd wordt is Marcus.

Ook van hem moet Filemon de groeten hebben. Deze Marcus komt in de bijbel ook voor onder de naam van Johannes. Zijn moeder heette Maria en volgens Hand. 12:12 heeft Maria een huis gehad, waarin de gemeente samenkwam: „En als hij (Petrus) alles overlegd had, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd wordt Marcus, alwaar velen samenvergaderd en biddende waren.” Volgens Col. 4:10 was deze Markus weer een neef van Barnabas. Waarschijnlijk is hij door Petrus gedoopt, want die noemt hem in Petrus 5:13 „mijn zoon”.

Over hem ontstond eens een verbittering tussen Paulus en Barnabas, Hand. 15:37-39: „En Barnabas ried, dat zij Johannes, die genaamd is Markus zouden meenemen; maar Paulus achtte billijk, dat men die niet zou meenemen, die van Pamfylië van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan naar het werk. Er ontstond dan een verbittering, alzo dat zij van elkaar gescheiden zijn, en dat Barnabas Markus medenam en naar Cyprus afscheepte. Maar Paulus verkoos Silas” Die geschiedenis van die verbittering tussen Paulus en Barnabas over Markus is natuurlijk niet goed. Maar het leert ons wel, dat er in de beste verhoudingen wel eens iets voorkomt, dat beter voorkomen had kunnen worden. Niets menselijks is deze arbeiders in het koninkrijk van God vreemd geweest. Het waren nog geen volmaakte heiligen.

Gelukkig is het tussen Paulus en Marcus (de twistappel) weer goed gekomen. Want in 2 Tim. 4:11 schrijft Paulus: „Neem Marcus mede en breng hem met u; want hij is mij zeer nut tot de dienst”. Te Rome heeft deze Marcus zijn evangelie geschreven, jullie allen welbekend uit de bijbel. Hier in de brief aan Filemon rekent Paulus Marcus onder „de medearbeider”.

Van deze medearbeiders nu ontvangt Filemon ook de groeten. Ook deze groet is voor Filemon geweest, als water op een dorstig land.

De derde naam is Aristarchus.

Van deze Aristarchus staan ook enkele dingen opgetekend in het Woord van God, die echt wel de moeite waard zijn om na te gaan. Want dan gaat deze naam ook voor ons leven. In Hand. 19:29 vergeleken met Hand. 20:4 staat dat hij afkomstig geweest is uit Thessalonika, een plaats gelegen in Macedonië. Hij heeft ook eens in levensgevaar verkeerd terwille van het evangelie. Want in vers 29 van Hand. 19 staat: „en met zich trekkende Gaius en Aristarchus, Macedoniërs, metgezellen van Paulus op de reis.” Hij was dus een metgezel van Paulus op de vele reizen, die hij met vele ontberingen gemaakt heeft, om het evangelie te verkondigen. Toen Paulus als een gevangene naar Rome werd vervoerd, heeft Aristarchus hem niet verlaten, zie Hand. 27:2: „En in een Adramytenisch schip gegaan zijnde, alzo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus, de Macedoniër was met ons.”

Uit deze gegevens is af te leiden dat Aristarchus een trouwe metgezel van Paulus geweest is. Hij was een vreemdeling in de wereld en een vriend en metgezel van allen die Gods Naam ootmoedig vrezden. Hij heeft „goed en bloed” over gehad voor de zaak des Heeren. Hij was een ongeveinsde.

Van hem ontvangt Filemon ook de groeten. En niet alleen Filemon, maar ook al degenen

ALLE BEGRIP TĒ BOVEN (39)

9. Een vriend voor Bernard (2)

Ik dacht gedurende vele jaren, dat het onmogelijk zou zijn om ten volle overtuigd te worden, dat ik de waarheid gevonden had in een wereld zo vol van tegenstrijdige meningen als deze is. Maar, gezegend zij God, Hij heeft mij de Waarheid Zelf ondekt in Zijn licht, zodat ik niet de minste twijfel over de vraag heb: „Wat is Waarheid?“, want ik weet het. Die is Jezus“. Hij zei ook dit: „Zie de volheid van Davids woorden: zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden dat zij mij brengen tot de berg Uwer heiligheid en tot Uw woningen“. Het is niet genoeg om leiding te vinden, behalve wanneer die leiding resultaat heeft en zo eindigt in ons gebracht worden tot het juiste punt. Gezegend zij God om mij daar te brengen!“

Mr. Maydwell, op zoek naar een kerk om godsdienstoefeningen bij te wonen, toen hij zich in Hertford vestigde, bemerkte dat overal tegen de predikant van de kerk van St. Andrew gesproken werd en besloot al gauw om naar hem te gaan luisteren. „Hij was te wanhopig in zijn eigen ziel om zich met de toestand van anderen in te laten, maar hij ging, gedeeltelijk er toe gekomen door medeleven met iemand onder blaam en gedeeltelijk door een oprecht verlangen baat te mogen hebben van het onderwijs, waar hij het ook mocht vinden.

De uitwerking van de eerste preek, die hij van Bernard hoorde, was bijzonder. Het verraste hem, dat hij, in tegenstelling met alle godsdienstige raad, die hem overvloedig gegeven was, niet was berispt wegens zijn ongelukkig zijn. Hij vond, dat de hoofdzaak van de preek van Bernard was: Als gij ongelukkig zijt is het omdat gij meer van de goddelijke gave des geloofs nodig hebt om u in staat te stellen Christus aan te grijpen en gij moet vragen om dit geloof en wachten op de Heere tot Hij het in uw hart werkt, zoals Hij zeker te zijner tijd doen zal aan allen, die arm en nooddruftig van ziel zijn. Standvastig te blijven in het wachten op Christus, hoe ongelukkig u op 't ogenblik ook moogt zijn, is beter dan uzelf te genezen door de inspanningen van een zelf-gewrocht geloof. Dit laatste eindigt alleen in een ongezonde genezing, die de beproeving niet zal doorstaan“.

Hij was eerst bang de troost aan te nemen, die deze manier van onderwijs hem aanbood. Hij had grote eerbied voor zijn godsdienstige vrienden en dacht bij zichzelf: „Zeker, ze moeten gelijk hebben en ze beschuldigen mij er allemaal van, dat ik dit geloof niet dadelijk aanneem om zo van alle zielestrijd bevrijd te wezen. Mijn hartelijke instemming met de preek die ik zojuist gehoord heb doet me eerder denken dat zij onschriftuurlijk moet zijn; voor een man in de slechte toestand waarin ik ben is het meer aannemelijk de waarheid te verwerpen dan haar te beminnen: ik besluit hier niet meer te komen“.

Maar daar zich steeds weer een gelegenheid voordeed, voelde hij zich verplicht om te gaan luisteren en de verlichting die het hem gaf werd meer en meer bevestigd. Langzamerhand, zoals hij later ten volle erkende, opende de Heere zijn ogen om te zien, dat de raad die Bernard hem gaf overeenkomstig het Woord van God was, zoals in het begin van Psalm 40: „Ik heb de Heere lang verwacht en Hij heeft Zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord. En hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld, Hij heeft mijn gangen vastgemaakt“.

Het was toen nog met moeite, dat hij toestemde in een persoonlijk onderhoud met Bernard en toen dit plaats vond, gaf hij hem een aantal van de brieven van zijn vrienden, met het verzoek om ze met aandacht te lezen. „Ik vond“, zegt Bernard, „dat juist dezelfde dwaling door deze brieven liep, die ik tevoren in mijn eigen vroegere bediening gevonden had en die wat ik mag noemen een omwenteling erin bewerkt had. De brieven waren meer middelen om hem te overreden zichzelf te genezen

door het Evangelie dan te wachten op Christus om hem te genezen“.

In ruil leende Bernard hem een paar van de brieven van zijn vriend Mr. James Bourne. Hij las ze onmiddellijk en erkende gelijk, dat de eenvoudigheid en de geestelijke kracht die hij er in ontwaarde hem ervan overtuigde, dat de schrijver wezenlijke gemeenschap had met God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. In juni 1835 ontving hijzelf een brief van Mr. Bourne, luidende als volgt:

„Geliefde onbekende vriend. Ik ben er blij om uw brief aan Mr. Gilpin te zien en dat het God behaagd heeft u te zien te geven, dat er enig onderscheid is tussen de dode belijdende Kerk en de ware Kerk van God. Ik kan alleen maar hopen, dat de Geest van God u de krachteloosheid heeft doen gevoelen van de ene en de begerenswaardigheid van de andere, want de blijde belijders van deze tijd wordt niets van de genoegens en modes van deze wereld ontzegd en als u in uw mate dood zijt voor deze door de vreze des doods en een verbroken wet, is voor zulken het Evangelie gezonden. U moet niet ontmoedigd zijn, omdat u geen blijvende vrede vindt. Veroordeling gaat meestal aan genade vooraf en er is een afbreken vóór opbouwen, een breken van kluiten en ploegen vóór het zaaien. Geen van deze dingen is geestelijk aangenaam, maar beide zeker en noodzakelijk.

Wees niet ontmoedigd als de zekerheid van de zaligheid niet volgens uw begrippen tot stand komt; denk ook niet, dat uw zekerheid uit het komen tot hoge dingen tegelijk bestaat. „Maar op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft“.

De moedeloosheid, waarover u spreekt, is om een gevoelig besef van uw zwakheid te bewerken en u niet naar hoge dingen te doen trachten, maar tot de nederige te voegen; de waarheid van een kind horen; het het allergrootste wonder te achten als de Heere zou afdalen om u te bezoeken in een altijd zo geringe weg door de bediening van een arme verachte man. Het grote en verborgen werk der genade in het hart van een zondaar is niet in één dag gewrocht; er is zoveel om af te breken, af te leggen, te verloochenen en te kruisigen; en de Heere kan alleen maar wat met gebroken harten doen. O, dat de Geest van God u moge verkwikken! Ik hoop, dat u door Gods genade kunt blijven bij het Woord in deze tijd van vervolging en smaad. Christus „heeft Zichzelf vernietigd“. Kunt u de kracht van Boven vinden om uw goede naam op te geven?

Of zal de liefde voor deze tegenwoordige boze wereld u uitlokken tot een belijdenis om Hem te verraden? Moge de Heere u grotelijks verlichten en vertroosten en u steeds meer de zekerheid en de zoetheid van die zaligheid doen ontdekken, die in Christus bewaard wordt voor alle gekwelde gewetens.

Van uw onwaardige dienstknecht in de Heere, B.J.“

„Van die tijd“, zegt Bernard, „verlieten al zijn bedenkingen hem. Hij kon voor zichzelf de weg van geduldig wachten kiezen, al staat dit eigenlijk gelijk aan de weg van beproeving. Van die tijd tot aan het einde van zijn leven was hij meer dan een broeder voor mij en ik dank God tot op deze dag voor het grote voorrecht dat ik ondervond zowel persoonlijk als in mijn bediening van zijn raad en vriendschap. Ik was toen juist begonnen te verkeren in de noodzaak van zo'n vriend en de hartelijke goedkeuring van Mr. Maydwell van mijn gedragslijn sterkte mijn handen wanneer blaam, tegenstand en verkeerde uitlegging van bijna alle kanten bovendien, er op gericht waren die te verslappen. Wij gevoelden ons geen van beiden sterk, maar zwak, maar Christus kracht wordt in zwakheid volbracht! Slechts tweemaal gedurende deze periode dacht ik, dat ik zag wat de mogelijke aanwijzing van God zou zijn na het verbreken van mijn verbinding van de Staatskerk, namelijk de voortzetting van mijn dienst in Hertford.

die met deze Aristarchus eenzelfde dierbaar geloof deelachtig zijn geweest.

Hij wordt door Paulus ook tot de medearbeiders gerekend. En dat is hij dan ook in de volle zin van het woord geweest.

De vierde die met name wordt genoemd is Demas.

Van deze Demas is ons niet zoveel bekend. In Col. 4:14 wordt alleen zijn naam genoemd. In onze tekst wordt hij nog onder de medearbeiders gerekend. Doch in 2 Tim. 4:10 moest Paulus schrijven: „Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekegen en is naar Thessalonika gereisd“.

Hij heeft dus de consequenties van het volharden tot het einde toe niet kunnen aanvaarden. Hij heeft een tijdlang Paulus gevolgd. Hij heeft met hem de koude van de nacht en de hitte van de dag verdragen. Maar halverwege keerde hij weer om. Dit is een slecht teken. Tevens is hiermede het bewijs geleverd dat Paulus geen „hartekenner“ is geweest. Hij was ook maar een mens, die, als hij geen bijzondere verlichting ontving, ook maar aanzag wat voor ogen is. De Heere alleen kent het hart, ook het hart van mij en jullie. De grote vraag is en blijft altijd: Klopt dit oprecht voor de Heere?

Zo ja, dan is dit van de Heere. En Die staat voor Zijn eigen werk in. Doch nu moet ik weer gaan eindigen. De groeten van jullie aller vriend

Ds. H.C.v.d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

Uitgaven van G. Kool - Veenendaal.

1. De Gereformeerde grondleer

door Th. v.d. Groe.

De volledige titel is: De Gereformeerde Grondleer van de Genadige Rechtvaardigmaking door het geloof, Schriftuurlijk voorgedragen en uit de Formulieren van Enigheid bevestigd tot wering van alle misvatting en ter bevordering van waarheid en vrede door Theodorus van der Groe, predikant te Kralingen. In nieuwe spelling overgezet door J. van der Haar, Hervormd predikant te Houten (U).

In een naschrift van de bewerker lezen we, dat de uitgever twee handschriften wist te bemachtigen van deze verhandeling. Hij twijfelt geen ogenblik aan de waarheid en echtheid van de inhoud en zegt, dat Ds. Th. van der Groe ongetwijfeld de schrijver hiervan is, daar de inhoud, gezien de stijl, taalgebruik en opzet volledig in overeen-

stemming is met de andere geschriften van Ds. Van der Groe.

Blijkens de voorrede aan de Waarheid-lievende lezer heeft de schrijver geen andere bedoeling gehad dan om de ongelukkige verdeeldheden, die er bij sommigen gerezen zijn, onder de zegen des Heeren geheel uit de weg te ruimen; opdat wij in het hoogst gewichtige leerstuk der rechtvaardigmaking allen hetzelfde zouden spreken en gevoelen. Van der Groe bestrijdt hier de gevoelens van hen, die de rechtvaardigmaking voor of na het geloof stellen. Hij heeft daarbij het oog op Comrie en anderen, wier namen hij echter niet noemt.

Hij besluit zijn verhandeling aldus:

Hiermee trekken wij nu uit al het verhandelde tenslotte deze konklusie, dat men in onze Gereformeerde kerk de rechtvaardigmaking noch vóór, noch ná het geloof stellen mag, maar alleen uit of door het geloof, zoals de Heilige Schrift ons dat leert. En wanneer wij ons daaraan stipt houden, dan mogen wij billijkerwijs verwachten, dat alle onnutte verschillen en woordenstrijd hierover, onder Gods zegen, snel onder ons zullen ophouden; waarmee wij eindigen. Amen.

Tot zover Van der Groe. Het is een leerzaam

geschrift, waarbij de schrijver de Schrift laat spreken en ook weergeeft de oordelen en adviezen over de 5 artikelen en wat de belijdenisgeschriften hieromtrent zeggen. We moeten dit werk zien als een belangrijke bijdrage tot het rechte verstaan van de betekenis van de rechtvaardigmaking van de zondaar, zoals die in de Schrift wordt voorgesteld, door de belijdenisgeschriften wordt beleiden en door het geloof wordt verstaan.

Van bevriende zijde ontvingen we enige tijd geleden hetzelfde werkje onder een andere titel elders uitgegeven, ook naar een oud handschrift. Het blijkt wel, dat deze zaak de volle aandacht heeft. Het boek telt 143 blz. en kost gebonden f 19,90.

Uitgaven van Lindenberg
Postbus 4209, 3006 AE Rotterdam

1. Studeren en mediteren door Ds. F. Kijftenbelt.

Dit boek bevat honderd schetsen uit de Heilige Schrift. Daarin is de prediking van de schrijver helemaal getypeerd. Zo lezen we op de achterzijde van de omslag. Ds. Kijftenbelt was jarenlang Hervormd predikant in Rotterdam-Feijenoord. Hij stierf in 1962. Hij was indertijd een bekende predikant, die tot de Gereformeerde Bond behoorde. We hebben de tweede druk voor ons. De eerste verscheen in 1961.

Het is geen boek om in eens uit te lezen. Daarvoor biedt het te veel stof. Die vraagt niet alleen lezing maar ook bezinning. We hebben verschillende schetsen gelezen. De schrijver had de gave en de begeerte om de Schrift te laten spreken. Daar gaat het om. Hij behandelt vele Schriftgedeelten, zowel uit het Oude als uit het Nieuwe Testament. De laatste dertig schetsen zijn voor het kerkelijke jaar, van Advent tot Pinksteren. Voor persoonlijk gebruik, maar ook voor verenigingen biedt dit boek veel tot lering. De prijs is nu nog f 24,50, maar wordt per 1 maart a.s. f 29,50.

2. Bibliotheek van oude schrijvers, samengesteld door W. van Gent met medewerking van Ds. J. van der Haar.

Dit boek verscheen in tweede druk. Vergelijken met de eerste druk in 1968 bevat het bijna tweemaal zoveel auteurs en titels. Het chronologisch register van I. le Jong is ongewijzigd gebleven.

We volstaan met overneming van wat Van Gent in zijn voorwoord schrijft. Dat geeft voldoende inzicht en laat de betekenis van dit werkje zien, dat in klein formaat is uitgegeven en thans f 29,90 kost.

Daar de eerste druk - aldus Van Gent - van „Bibliotheek van oude schrijvers" duidelijk in een behoefte bleek te voorzien, hebben wij gemeend een tweede druk te moeten uitbrengen. Het is geworden wat wij er ons van hadden voorgesteld n.l. een handig zakboekje dat meegenomen wordt wanneer men op pad gaat om de eigen verzameling aan te vullen of aan te tekenen wat men heeft, of mist, van een bepaalde auteur. De opzet van het boekje is ongewijzigd. Het wil een opsomming geven van boeken verschenen in de 16e, 17e en 18e eeuw. Al deze vermelde boeken zijn in de nederlandse taal gestelde of vertaalde praktische stichtelijke geschriften van rechtzinnige schrijvers. Zoveel mogelijk als ons bekend is steeds het jaartal van de vroegst bekende druk vermeld, en achter de schrijver zijn nationaliteit en de periode waarin hij leefde.

B.

TALRIJKE

DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die ten einde raad één van onze meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a.

eczeem, galsteen galaandoening hoge bloeddruk, hoofdpijn, ischias, koorts, kriebelhoest, laxeer, migraine, vermagering, zenuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand (verzendskosten à f 12,50 inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm
Maandkuur f 15—

Drogisterij SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Student Theologie wil graag

OUDE JAARGANGEN KOPEN

van de preken-serie „Uit de Levensbron"

Eventuele aanbieding gaarne onder no. 10 aan Administratie Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING" TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.
Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend- Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijsburg, tel. 01718-23063 bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijsburg (zonder postzegel)

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

Het adres voor al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Rustoord „Repos Ailleurs"

U moet of wil er uit om even bij te komen of om wat aan te sterken...of omdat u wat meer aanspraak wenst? Bel dan eens Driebergen 03438-2466. Dieët geen bezwaar. Geen T.V. of radio.

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit" - en mijnheer zich „thuis" voelt.

JOHANNES CALVIJNSCHOOL VEENENDAAL

Het bestuur van de vereniging, tot het verstrekken van schoolonderwijs op reformatorische grondslag te Veenendaal vraagt voor de

te openen kleuterschool

bij de bestaande basisschool (Duivenwal 300) een

HOOFDLEIDSTER

De schoolvereniging gaat uit van de Chr. Geref. Kerk en de Geref. Gem. (syn.) te Veenendaal. De scholen worden, behalve door kinderen van bovengenoemde kerken, ook bezocht door kinderen uit andere kerken van de Gereformeerde Gezindte.

Sollicitanten dienen in te stemmen met de grondslag van de vereniging: de onveranderlijke waarheid van het **Woord van God**, naar de verklaring daarvan gegeven in de drie **Formulieren van Enigheid**.

Ze moeten bereid zijn in samenwerking met de bestaande basisschool te komen tot een **geïntegreerde KBO-school op reformatorische grondslag**.

Inlichtingen bij de voorzitter van de kleuterschoolcommissie: dhr. K. Karels, tel. 08385 - 13507.

Sollicitaties vóór 16 februari a.s. aan de secretaris: dhr. A. Polder, Regentesselaan 58, 3905 GX Veenendaal.

URK ZINGT

Tijdens de winteravondlezingen is de gemeentezang van de Chr. Geref. Kerk, Eben-Haëzer te Urk opgenomen.

Deze prachtige stereo-opname van deze gedragen zang is te verkrijgen op stereo-cassette bij:

P. van LEEUWEN

• Noorderpalen 16 — 8321 CN Urk
Tel. 05277 - 2462 b.g.g. 2496

P.S. De opbrengst van deze actie is bestemd voor ons orgelfonds.

De prijs van de cassette is f 12,50 + f 1,80 verzendkosten.

AANMELDING LEERLINGEN

Reformatorische Scholengemeenschap „Guido de Brès" voor lyceum (atheneum en gymnasium), havo en mavo. Haastrechtstraat 25, Rotterdam-IJsselmonde, Postbus 9202, tel. 010 - 826644*. Olijflaan 4 - 6, Rotterdam-Schiebroek, tel. 010 - 225745

Aanmelding voor het cursusjaar 1980 - 1981 is mogelijk voor:

- het brugjaar lyceum, havo en mavo
- de 4e klas havo (voor leerlingen met een mavo-4 diploma)
- de 5e klas atheneum (voor leerlingen met een havo-5 diploma)

Voorlopige aanmelding vóór 15 maart, schriftelijk of telefonisch aan het schooladres Haastrechtstraat of via het hoofd van de (basis) school.

Voor aanmelding ná 15 maart kan een plaats niet worden gegarandeerd.

Voor ouders van nieuwe brugklasleerlingen is er een voorlichtingsbijeenkomst op D.V. vrijdagavond 22 februari a.s. om 20.00 uur in de aula van het schoolgebouw Haastrechtstraat.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de schoolleiding.

KINDEROGEN

TRANEN DROGEN

Door Uw hulp: Voedsel, kleding en onderwijs. Voor kinderen in Nicaragua, Guatemala, India, Haïti en andere landen.

U kunt zo'n kind financieel adopteren voor f 35,- per maand.

Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn. Tel. 03430-4103